

Cannabis, den största inkörsporten

Av Pelle Olsson
Narkotikafrågan 2008/5

Huruvida cannabisrökning bland unga kan vara en inkörsport till missbruk och beroende av även annan narkotika har det länge rått delade meningar om. Bland annat bygger hela den holländska narkotikapolitiken med coffee shops och tillåtande attityd till hasch och marijuana på att dessa droger är en "lätta" och ökar inte risken att man ska börja använda "tung" narkotika.

Psykologen [David Fergusson](#) och hans forskarteam i Nya Zeeland har emellertid visat i flera studier att cannabis verkligen utgör en inkörsport till annat missbruk. Sedan 1977 har han och kollegorna följt alla barn som föddes det året i staden Christchurch; 1265 pojkar och flickor. Dessa barn, senare ungdomar och numera unga vuxna har intervjuats, registrerats och undersökts i omgångar avseende familjebakgrund, socialt liv, alkohol- och drogvvanor, kriminalitet samt psykiatriska diagnoser. I den senaste studien av denna årskull 1) redovisats vad som hänt med den undersökta gruppen när de hunnit bli 25 år gamla.

Fergusson bekräftar andra forskares slutsatser att missbruk i familjen, individens personliga egenskaper (såsom sensationssökande), misshandel och sexuella övergrepp samt eget tidigt alkoholdrickande ökar risken hos den unge att senare utveckla ett missbruk. Det rör sig i storleksordningen om fördubblade eller tredubbla risker jämfört med dem som har en normal uppväxt.

Men ingen annan predisponerande faktor har så stor negativ betydelse som cannabisrökning. De som rökte cannabis minst en gång i veckan före 16 års ålder hade 117 gånger större risk att vara narkotikamissbrukare eller narkotikaberoende jämfört med dem som aldrig rökt cannabis som tonåring. Risken minskade sedan med åren men var fortfarande 6,5 gånger större vid 24-25 års ålder jämfört med dem som inte rökte cannabis som tonåring. Risken att använda annan narkotika (utan att kalla det missbruk eller beroende) var 92 gånger högre vid 16 års ålder 7,5 gånger högre vid 24 års ålder jämfört med den som inte rökte cannabis alls som tonåring. Även för den som bara rökte cannabis en gång i månaden eller mindre var risken för framtida narkotikamissbruk mellan dubbelt och fyrdubbelt så stort vid 24-25 års ålder. Siffrorna är korrigerade så att inga andra bakgrundsfaktorer spelar in.

1)The development antecedents of illicit drug use: Evidence from a 25-year longitudinal study, publicerat i aprilnumret 2008 av Drug and Alcohol dependence.